

FOLK OG LAND

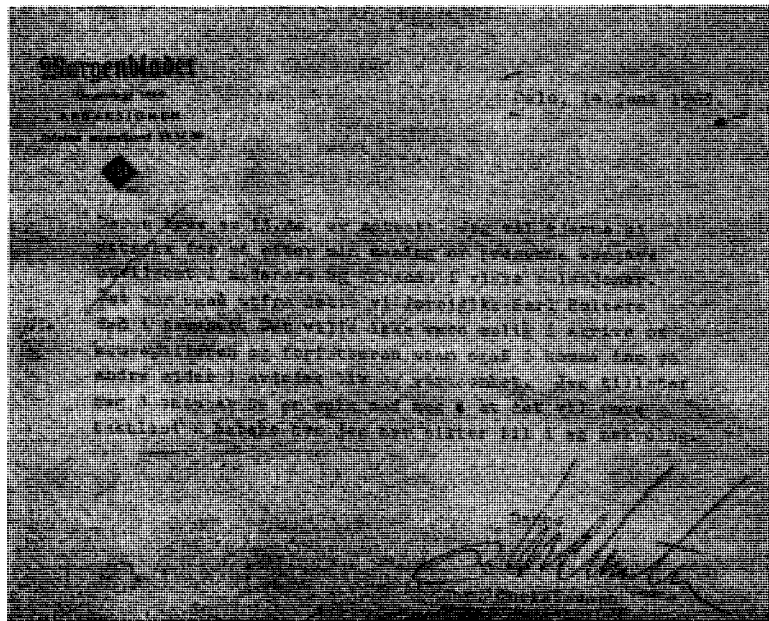
NR. 13 — 13. ÅRGANG

LØRDAG 2. MAI 1964

LØSSALG 1 krone

RELATOR:

SILENT KILLING

MORGENBLADET «forklarer» hvorfor det ikke kan nevne Karl Holters død.

En aftenstund sitter noen få gjenlevende kunstnere og intellektuelle sammen for i ytterste enkelhet å feire en fødselsdag. Samtalen kom inn på en viss herr Sivert Nielsens «diplomatiske seier» i FN da han på Norges vegne bresket seg med et såkalt initiativ på et felt som hverken han eller hans oppdragsgivere kunne forutsettes å ha det minste rede på: Sør-Afrika. Det må da være ytterst betryggende å vite at Norge alltid står i forreste rekke når det gjelder kampen mot diskriminering i enhver form. I enhver form?

— Men hva så med oss? spurte en av selskapet stillferdig.

En annen tok spørsmålet opp:

— Ja, der traff du det. Vi vet alle hvordan NS-folk i årevis har vært forfulgt og hundset, men jeg undres på om noen stort sett har hatt det verre enn vi kunstnere. De fleste av oss er så forsvarsløse. Høyt oppdrevet som vi er på hvert vårt spesialfelt og 100 prosent innstilt på det, faller en omstilling av yrke ytterst vanskelig, som regel umulig, og så er vi jo gjerne nådd opp i en alder da vi med vår beste vilje ikke engang makter det. En lang rekke er allerede bukket under, ypperlige kunstnere som representerer alle mulige kunstgrener. De fleste av dem er rett og slett myrdet. Ja, ved si-

lent killing for å si det på godt norsk. Under alle slags gjennomsluktige og gemene påskudd har de vært holdt borte fra sin kunstneriske virksomhet. Intet er så sjofelt som å bruke kunstnerisk nedvurdering som et kampmiddel mot folk en ikke liker — jeg skal si vi har fått føle det. Plutselig er vi blitt komplett talentløse. Jo, han hadde nok et slags talent før krigen, innrømmer våre dommere motvillig når de bedømmer en av våre kunstnere, men nå har han mistet det. Refuser ham! Gang på gang forsøker kunstneren seg, men resultatet er alltid det samme: Forfatteren blir refuset på alle forlag, filmkunstneren blir med alle slags tricks og fanteri holdt borte fra sitt fag, skuespilleren får ikke opptre, musikeren får ikke engagement, og de bildende kunstnere møter den mest utrolige og utspekulerte motstand. Den kunstneriske og økonomiske ostrachisme, den brutale og rå hjerteløshet, tvinger ham langsomt og ubønnhørlig i kne, knekker hans psykiske og fysiske motstandskraft, gjør ham til et lett bytte for alskens sykdommer fordi viljen til å leve er blitt så effektivt undergravet. Og så en vakker dag, lenge før tiden, ligger han der stiv og kald. «Nu da han er bleven ler, er tiden at den sene retferd skjjer», kveder dikteren. Jo-

Forts. side 8

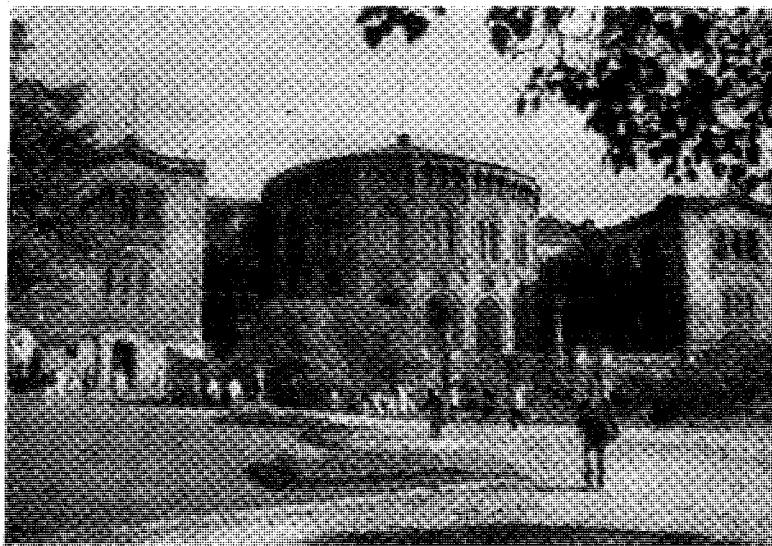
Stortinget og Landssvikoppgjøret

Av
overrettssakfører
**SVERRE
HELLIKSEN**

I «Den rettskultiverte verden kontra norsk rettsoppgjør» har jeg påvist uoverensstemmelsen mellom oppgjøret og hva norske og utenlandske forfattere og lovbestemmelser sier om krig og om eksile lovbestemmelser for en okkupert befolkning. I forbindelse med Stortingets behandling av saken kan det være tjenlig å se saken under to synspunkter: Høyesterett kontra Kongen og Høyesterett kontra Stortinget. Jeg tar her for meg den siste motsetning.

I. Høyesterett kontra Stortinget.

Ved lagmannsrettens dødsdom over Haaland, som ble res judicata i oppgjøret derved at Høyesterett i kjennelse av 9. august 1945 avviste anken, godtok Høyesterett at norsk konge og regjering hadde lovgivningsrett for sine provisoriske anordninger. Stortinget hadde imidlertid godtatt Landkriksreglementets artikkel 43, inn tatt i Norsk Lovtidende 1910 side 500. Deri gives — av

hensyn til befolkningen — okkupanten plikt til «at gjenopprette og sikre den offentlige orden og det offentlige liv.» Til det øyemed fikk okkupanten «den lov-messige magt», dog så han skal «respektere de love som gjælder i landet, med mindre der foreligger absolutte hindringer derfor».

Alternativet blir følgelig norske stortingsgivne lover, ikke anordninger gitt i utlandet, og som bare kan gis av Kongen når Stortinget ikke er samlet og bare er av midlertidig natur, provisoriske. De kan ikke etter Grl. § 17 omfatte hverken

endring av stortingsgiven lov eller omfatte straffebestemmelser. Grunnloven bestemmer ellers i § 49: «Folket udøver den lovgivende Magt ved Stortinget» og «Ingen kan dømmes uden efter Lov» (Grl. § 96).

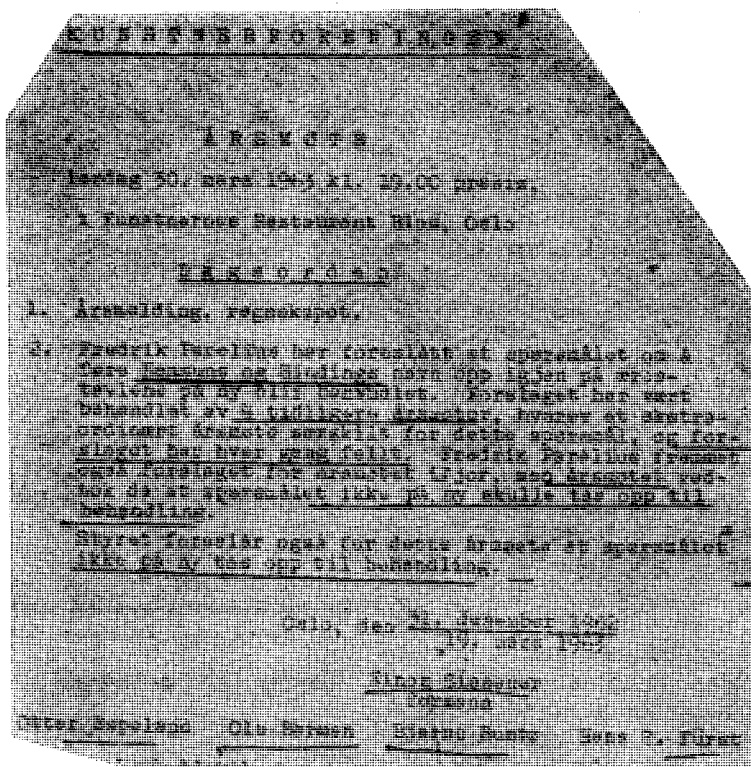
Stortinget hadde ikke adgang til å gi fra seg sin enerett på folkets vegne som lovgiver etter Grl. § 49. Stortinget hadde heller ikke gitt fra seg retten. Det sees allerede i Elverum 9. april 1940 iflg. Dokument nr. 2 (1945). Jeg siterer: «Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger som regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet».

Referatet var bortkommet, men ble senere funnet og godtatt av presidentskapet 7/8 1945 ved Dokument nr. 5 (1945). Under okkupasjonen derimot handlet regjeringen i den tro at der forelå en lovgivningsmakt fra Stortinget, den såkalte «Elverumsfullmakt» og Høyesterett i Haalandssaken dømte derefter. Justisministeren, Terje Wold, møtte i Elverum 9. april 1940, men anordningen om «krigen pågår» er av 3. juli 1940.

Bare den uriktige «Elverumsfullmakt» skulle være grunn til sammen med Grunnlov og lov å vise at hastverksdommene i rettsoppgjøret ikke er lov og rett.

Stortinget fastholdt sin enerett også etter opphør av tysk okkupasjon. I Stortingsdok. nr. 1 for 1945/46 uttales «Stortinget var det høyeste organ for folkesuvereniteten. Noen med-

Forts. side 2

Her er dagsordnen fra Kunstnerforeningens årsmøte ifjor. Styret motsetter seg påny at Knut Hamsun og Christian Sinding oppføres igjen på arestaulene.

Samlet Oslo-presse forvansket debatten om okkupasjonsoppgjøret

Sverre Løberg truet pressen

Stavang: Ingen sluttstrek!

Den som hørte på Stortingets rolige, men av klar meningsforskjell pregede debatt den 24. april 1946 om det såkalte rettsoppgjør etter Norges okkupasjon 1940 - 45 — og som leste oslo-pressens «referater» av det som foregikk og som det var avisenes plikt å gi almenheten innblikk i — den ble tvunget til å erkjenne at her fant en forsettlig og unison forvanskning av vesentlige forhold sted! Etter denne debatt kan man ikke påstå at pressen viser særlig respekt for folkets kårne! Vesentlige innlegg som Einar Hovdhaugens (SP), Bortens (SP), eller for eksempel Stavangs (A) ble enten helt fortiet eller vesentlig forvansket. Altså atter en ny æresdag lagt til de mange fra før, når det gjelder Osloprensens forhold til rettsoppgjøret. Tenk bare på referatene fra rettsakene.

Forklaringen fikk tilhørerne nu i den dramatisk utropte trussel til pressen som oppgjørets og hevners stortalende innpisker i Stortinget den permanente Saxenhausefange Sverre Offenbergs (A) presterte og som ble fortiet av den samlede oslopresse. Herr Løberg hevdet således at hvis det skulle bli noe av den revurdering av oppgjøret som Justiskomiteens kritiske mindretal, Einar Stavang (A), Botolv Bråtalen (SP) og Lars Aasgard (KFP) representerte — forbeholdt han seg å få revurdert oppgjøret slik at elementer som hittil hadde gått fri — ble trukket inn. I den anledning siterte Løberg en artikkel i Journalisten signert «Frifant» (Arne Falk) hvori denne etterlyste en offentlig redegjørelse for granskningen av pressen etter okkupasjonen!

Debattens dramatiske knockout ble som avslutning servert av Justisminister Gundersen til ordføreren for flertallsinnstillingen, professor i rettsvitenskap ved Den Norske Handelshøyskole i Bergen, Edvard Isak Hambro. Hambro hadde jo gitt justisofrene vann på møllen ved den vesentlige innrømmelse at eksilregjeringen for å få oppgjøret realisert hadde gitt straffelover med tilbakevirkende kraft. Dette også for å hindre de lange kni vers natt. For sin bemerkning — for sitt får vi håpe — midlertidige tap av den for retts-

lærde nødvendige bevissthet, fikk herr Hambro, dette eple, som er falt alvorlig langt fra stammen C. J. — en kort men kraftig tilrettevisning av herr Gundersen —

Borten (SP) minnet om Gabriel Moseids store kamp i Stortinget. — John Lyng påviste at han den hele tid forgjeves hadde kjempet for en sterk begrensning av oppgjørets omfang. Høyres talere ellers var gjennomgående uheldige med sine innlegg. Dette gjaldt særlig et infantilt og hatefullt innlegg av Otto Lyng. Han beklaget den store meningsforskjell og at vi har et mindretal i denne saken som åpner døren for dem som mener seg urettferdig behandlet! Det vakte alminnelig undring, og man spurte seg selv om det ikke burde etableres en modenhetstest og kunnskapsprøve for stortingsrepresentanter. Herr Didrik Cappelen (H) dro særlig tilfelts mot de passive medlemmer av Nasjonal Samling: Man skal vokte seg vel for medlidenhet med de passive NS-medlemmer, som han fandt særlig farlige. — Advokat Cappelens manglende orientering på et vesentlig punkt i oppgjøret skildret han slik: — Kommer vårt land opp i en lignende situasjon som i 1940, skal man vite at det blir reagert hardt og strengt. Også her har landssvikoppgjøret sin misjon. Nettopp med tanke på den preventive virkning var oppgjøret mer for mildt enn for strengt, hevder Cappelen.

Som kjent artet oppgjøret seg slik at Ola Nordmann er helt i villrede til neste gang! Straffbarheten ble jo ikke knyttet til **bistandsbegrepet og til Straffelovenes gjerningsinnhold** når det gjelder rettsstridig bistand i råd eller dåd, **mens Norge er krigsdeltaker**. Straffbarhet ble knyttet til det blotte medlemsskap. Her var det sorenskriver Stavang, og flere andre tingmenn som poengterte at oppgjøret etablerte urett som det måtte rettes på.

Både i sitt første og i sitt annet innlegg hevet den utrettelige Stavang debatten opp på et høyt nivå ved å peke på — sammen med andre talere, bl.a. Hovdhaugen, at det var riktig dengang justiskomiteen enstemmig hevdet at det beste hadde vært om landssvikanordningene aldri hadde vært skre-

vet! Stavang spurte om man ikke ville se på de mange klagemål mot oppgjøret som bl. a. var kommet fra fremstående juridisk hold. Til de ikke få representanter som snakket om sine bragder, sin sut og sorg fra okkupasjons-tiden sa Stavang at debatten gjaldt ikke disse forhold, men oppgjøret etter okkupasjonens slutt!

FOLK OG LAND vil når stortingsstenogrammen foreligger trykt — gi utdrag av disse. Der vil ingen bli gjemt eller glemt.

Stavang sa at her ble ingen sluttstrek satt, men opplysning og atter opplysning er veien!

Oslo 25. 4. 1964.

Alexander Lange

TIL ALLE GODE NORDMENN:

Av Forbundets årsberetning for 1962 og 1963 går det fram at regnskapet for 1962 er oppgjort med overskudd mens regnskapet for 1963, bl. a. på grunn av en del ekstra utgifter viser underskudd. Nå er det klart at en organisasjon ikke kan drives med underskudd. Det må dekkes. Jeg vil derfor foreslå at vi alle gode nordmenn sender inn til Forbundet et stort bidrag over postgiro -konto nr. 150 28.

Hva skal vi med alle disse pengene vi krafser sammen? Når vi er ferdig her på kloden, får vi ikke med oss noen av dem. I gamle dager fikk folk med seg kostbarhetene sine i jorden, men det gjør ikke vi. Hvorfor da ikke bruke i alle fall en del av dem i kampen for rett og rettferdighet blant menneskene? T. B.

*
Sammen med ovenstående mottok vi kr. 1 000,— og takker hjertelig for det!

Sekretæren.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

*****
Daglig friske blomster
Blomsterforretning
SYNNØVE LIE
Kranser til alle priser
Frognerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30
*****

Landssvikoppgjøret - -

Forts. fra side 1

virkning fra kongemaktens side var faktisk utelukket».

Dette er i overensstemmelse med eneretten etter Grl. § 49, mens Kongens rett i Grl. § 3 lyder: «Den udøvende Magt er hos Kongen». Den var han frivillig reist ifra. Jfr. Kongens tale 26. august 1940 (Sommerfeldt side 37, annet avsnitt fra slutten og side 38 øverst). Kongen takker Administrasjonsstyret som «mellomledd» med «de nåværende makthavere» og henstiller til «ro og orden». En tale som de der påhørte den tolket som sin konges godtagelse av okkupantens myndighet.

Den nevnte uttalelse i Stortingsdok. nr. 1 kom i anledning kritikk av «Riksrådsforhandlingene» i 1940 mellom juni og september, hvor de hjemmeværende stortingspresidenter i stadig samarbeid med innflytelsesrike borgere som høyesterettsjustitiarius Paal Berg og biskop Berggrav m. fl. foreslo ny statsforfatning med riksråd og Kongen og Regjeringen entlediget. En moderert form for Grl. § 11: «Kongen maa ikke uden Stortingets samtykke oppholde sig udenfor Riget længere end sex Maaneder ad Gangen, medmindre han for sin Person vil have tabt Ret til Kronen». Av den rike litteratur herom og fordi 96 av Stortingets medlemmer stemte for forslaget, siterer jeg fra advokat Annæus Schjødts «Riksrådsforhandlingene i 1940» side 73 Berggravs tilslutning som «den fulle aktuelle konsekvens» av at Konge og Regjering had-

Kristne Venner

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — **Kristne Venner** møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskaperlig samvær.

Møtetid: kl. 19,30.

FORLOVELSESRING- SPECIALEN

tillbyr moderne, garantert 14 karat stemplet håndarbeidede ringer fra kr. 95,— pr. par. Sender pr. postoppkrav porto-fritt over hele landet. Dessuten + 5%o rabatt på grunnprisen.

SKRIV EFTER RINGMAL!

Ringene blir sendt straks jeg får bestillingen.

Gullsmedmester

Thorvald A. Olsen

Skottegaten 20 v/ Metodistkirken.

Bergen

de forlatt landet. Det var 16. juni. Stortinget avviste forslag om riksrrett for stortingspresidentene da forslag herom fremkom etter opphør av tysk okkupasjon.

At riksrettsforslag kunne bli fremsatt etter 1945 er helt ulogisk, Stortingets avvisning var derimot logisk og i pakt med en utbredt stemning da riksrådsforhandlingene fant sted. Jeg siterer fra **Dagbladet** 10. juni 1940 da overkommandoens kommunike kom om at fiendtlighetene med Tyskland var innstillet: «I aktivt samarbeide med de tyske myndighetene må nå hele folket ta følgene av den nye stillingen». **Det var alvorlige mennesker som gjorde det**, men det var en oppagitert stemning og okkupasjonens langvarighet under den britiske blokades matmangel for Norge som skapte riksrettsforslaget mot stortingspresidentene.

Like ugrunnet var den hets som samtidig under borgerkrigsmentalitet hersket mot N. S. De ble imidlertid rammet av Høyesterettsdommen i 1945, som bl.a. bygget på falsumet om «Elverumsfullmakt». Høyesterett var også uvitende om Trondheimavtalen 10. juni 1940 (sist i «Tenk Selv» side 161 - 163) og fikk ikke fra Utenriksdepartementet den alternative avtale av 28/5 -41. Dessuten manglet de 3 avtalene av 16. mai 1944 om ny okkupasjon av Norge fra de allierte og Norge berøvet kompetanse til krig og frigjøring. Nettopp det som Høyesterett i 1945 bygget Kongens lovgivningsrett på, fordi Kongen «måtte» ha den rett «for å kunne lede Norges deltagelse i krigen og forberede frigjøringen». Da krigen ble ført før 10. juni 1940 var de lover vi hadde tilstrekkelige og hensikten var selvfølgelig frigjøring.

Herav burde forstås at Høyesterett i 1945 dømte feil ved å anerkjenne regjeringen som rett lovgiver, selv om det hadde vært krigføring i noe «område». Det utelukkes ved art. 42 og 43 og Grl. § 49 m. fl.

Imidlertid er det et viktig moment for ytterligere å frakjenne administrasjonen lovgivningsrett, nemlig at en regjering i utlandet, i eksil som det heter internasjonalt, gir okkupantens rettsstilling en større fylde. Høyesterett la ikke tilstrekkelig vekt herpå. En bonde f. eks. vil

Forts. side 6

HJERTELIG TAKK!

En hjertelig takk til mine norske og svenske venner for byggelige hilsner på min 60-årsdag!

Orvar Sæther

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**Lyspunkter tross alt**

Så er de bolde grunnlovsfeirere i Stortinget ferdig med sin rettssvikdebatt for denne gang. Når det gjelder konkrete resultater førte den til mindre enn intet. Selv mindretallet i justiskomiteen rodde seg pent og lydig i land igjen uten å fremsette noe forslag.

Det gikk med andre ord som ventet og som bebudet i **FOLK OG LAND**. For hvor utgangspunktet er galest blir tidt resultatet originalest, heter det jo i jøssingsagaen Peer Gynt.

Det som ble forelagt Stortinget var jo nemlig ikke en redegjørelse for de meget vel underbyggede anklager mot rettsoppkjøret, men en — forøvrig også skandaløst ensidig — oversikt over *g j e n n o m f ø r i n g e n* av dette oppkjøret. Selv mindretallet i justiskomiteen våget seg ikke utenfor de strengt opptrukne grenser i sin innstilling, og var rørende enig med flertallet i at Stortinget av konstitusjonelle grunner ikke kunne sette seg opp mot Høyesterett og derfor ikke kunne gå inn på selve det *r e t t s l i g e* grunnlag for landssvikoppkjøret. Og det er jo naturligvis uhyre pinlig når det nettopp er dette som svikter.

Det er i det hele tatt en nydelig komedie de oppfører disse rettsstatens politiske voktere. Først lager den britisk-kontrollerte norske eksilregjering etter forslag av en rekke selvbestaltede «hjemmefrontere» ulovlige og ukonstitusjonelle straffebestemmelser med tilbakevirkende kraft, så aksepterer den ugilde Høyesterett dirigert dels av Hjemmefrontens leder Paal Berg og dels av eksilregjeringens berømmelige Terje Wold, ulovligheten, og setter seg ut over både folkerett og menneskerett, og når så rettsbruddene og ulovlighetene klarlegges og en krever revisjon, så påbeholder herrene seg Høyesteretts avgjørelser som av konstitusjonelle grunner ikke kan anfektes. Stort lenger kan vel ikke hykleriet drives. Det kan vel best sammenlignes med å bite seg selv i halen.

Men — bortsett fra det manglende konkrete resultat, så synes vi stortingsdebatten var meget opplysende og løfterik på mange måter. Når en ser bort fra typer som den evindelige Løberg og høyregeniet Cappelen, så var det faktisk lifflige hyrdetoner å høre både hist og her i forsamlingen og forbausende innrømmelser.

Når utgangspunktet nå engang var at spørsmålet om krig i den gamle straffelovs forstand ikke måtte diskuteres på et alvorlig grunnlag, så må det sies å være oppsiktsvekkende at selveste talsmannen for justiskomiteens flertall Edvard Hambro medgav at det var gitt lover med tilbakevirkende kraft og derfor ble tatt strengt i skole av selveste O. C. Gundersen, som sa at han kunne ikke forstå hva Hambro tenkte på som medgav noe slikt. Den samme herr Gundersen sa ellers at da Hjemmefronten utarbeidet sitt forslag til landssvikanordning, så ble det i en bemerkning gitt uttrykk for «at rettsbevisstheten etter krigen nok ville bli satt på prøve». Den ble satt på prøve, sa Gundersen, — og den sviktet katastrofalt, tilføyer vi.

Vi noterer ellers at en rekke talere med Hambro i spissen hevdet at «det var for å undgå lynsjustis at lovvedtakene kom i stand i London under krigen». Denne omsorgen for NS-folkenes ve og vel er naturligvis rørende, men nå er det vel ingen slike hensyn som gjør at uretten som pøblen altså fremtvang fortsatt skal bestå til «historiens dom» gjør kål på den?

Også den castbergske tankegang om «seierherrens» rett ble luftet i Stortinget. For «hva ville skjedd her i landet», spurte Løberg, «om krigen hadde fått et annet utfall enn den fikk».

I den korte tid vi har til vurdering før redaksjonen må avsluttes, kan vi bare notere oss at flere Senterparti-

Flaggstangen

I juni 1945 kom Hjemmefronten, Stortinget og regjeringen sammen i Oslo for å stake ut vei og fremtid for folk og fedreland. C. J. Hambro, som var stortingspresident, førte dagbok i de dager. Han skriver under 10. juni: «Under vår samtale kom Berg (Hjemmefrontens leder, høyesteretts formann og kandidat til statsministerverdigheten) til å nevne at han syntes at Stortinget ikke mer skulle bruke den flaggstang som naziflagget hadde vriet fra. Jeg sa meg enig. Jeg skal ta det opp i presidentskapet og få den gamle flaggstang brent. (Den ble brent.)»

Men hvorfor slutte ved flaggstangen, kan en enfoldig spørre, hvorfor ikke ødelegge hele bygningen? Og hvorfor bare Stortinget, hvorfor ikke Slottet, Skaugum og mange andre bygninger som hadde båret barbarenes symboler og huset barbarene med all deres skjendighet. Det ville ha vært til glede og inntekter for skogbruket og bygningsindustrien.

Jeg er kommet til den overbevisning at skjebnen var oss huld i de junidagene, den satte flaggstangstormerne utenfor og valgte friskere menn.

A. D.

talere med Borten i spissen viste adskillig forståelse. Borten ble således tatt i skole av en arbeiderpartimann fordi han — forøvrig i likhet med John Lyng — hadde sagt at det var en alminnelig oppfatning at rettsoppkjøret hadde fått «for bred ramme». Vi er ikke helt klar over hva herrene mener med det, men for oss fortøner det seg slik at det kun kan bety én eneste ting, nemlig det at bare de som virkelig hadde begått kriminelle handlinger skulle være satt under tiltale, mens en skulle ha latt den politiske forfølgelse fare. Og der er vi alle sammen enige.

Når talen ellers er om Senterpartiet, så ville det imidlertid være uriktig ikke å tilføye at partiets hovedorgan **NATIONEN** tydeligvis fortsatt forsøker å dekke over at det finnes anstendige synspunkter blant dets stortingsmenn. Det har i all fall omhyggelig fortiet i sitt referat at en eneste Senterpartimann deltok i debatten. Og det virker jo noe eiendommelig.

Spørsmålet blir nå hvilke politiske konsekvenser de tidligere NS-folk bør trekke av denne nye svikt fra Stortingets side. Vi skal komme nærmere tilbake til det senere.

**husk
bladpengene**

HANS NILSSON:

Arierna

Under ovanstående rubrik fikk jeg några synpunkter i dette emne framlagda i denna tidning 15. febr. 1964. Den 21. mars -64 gjorde en viss Hans Egede Nissen en del invändningar under samma rubrik.

Bl. a. menar H. E. Nissen att det vore otänkbart att Indiens arier skulle kunna känna till ordet snö i sitt skriftspråk Sanskrit om de inte fått detta ord av invandrare från Europa där snö förekommer.

Under den period det här är frågan om och då sanskrit användes i Indien behärskade de sanskritskrivande arierna både Afganistan och Himalajas sydslutningar. I dessa områden föll då som nu årligen stora mängder snö. Då skriftspråket sanskrit behärskades endast av de läraste arierna på den tiden vore det väl märkvär-

digt om dessa inte kände till både snö och sanskritord för snö utan hjälp från folk som skulle enligt Nissen kommit från Karpaterna eller nordvesteuropa till Indien.

I min redogörelse om arierna framhöll jag att mina synpunkter överensstämde med bl. a. Nietzsches. Den störste kännaren och skriftställaren i ämnet arierna är med bred marginal skriftställaren Houston Chamberlain.

F. Nietzsche och Houston Chamberlain kan betraktas som den nordvästeuropeiska nationalismens två största profeter.

Skandinaver - engelsmän - tyskar - fransmän vilket folk är mest ariskt eller germanskt?

Om vi enbart ska ta hänsyn till kroppsliga kännetecken torde ordningsföljden bli som ovanstående.

Då det skal avgöras vad som är mest ariskt eller germanskt måste också hänsyn tagas till kultur och språk. Nietzsche skriver i en av sina skrifter som han kallar «Nationerna» att det engelska språket är det minst germanska eftersom det mer än något annat europeiskt språk påverkats av kristendomen. De engelsktalande har uppsugit kristendomen i sitt språk mer än tyskarna.

Detta låter kanske märkvärdigt men det måste ligga något i Nietzsches påstående då man tänker efter varifrån de flesta frireligiösa rörelser kommer. Nästan alla kommer från England och USA och nästan inga från Tyskland.

Om tyska språket till sin rytme och melodi är det mest ariska eller germanska och det engelska språket det minst arisktgermanska, så torde de skandinaviska språken stå mitt i mellan tyska och engelska.

Jag vet mycket väl om att engelska språket av språkexperter anses vara mer germanskt än franskan. Men om man läst Nietzsches skrift «Nationerna» blir slutsammandraget att fransmännen och franska språket är mer germanskt (eller ariskt) än engelsmännen och engelska språket.

Med anledning av ovanstående vill jag göra gällande följande: Mest germanska eller ariska då hänsyn tagas till språk, kultur och rasegenskaper är:

- 1 Tyskar eller tysktalande i allmänhet.
- 2 Skandinaver och fransmän (svårt att avgöra vilket folk som är mest ariskt-germanskt).
- 3 Engelsmännen är de minst ariskt-germanska.

**«Seierherrenes
Tyskland»**

Oven nevnte artikkel av Siegfried i **FOLK OG LAND** nr. 10 er en av de beste om dette emne en kan lese. Etter å ha lest den, får en forklaringen på mange merkelige manipulasjoner av Tyskland og dets folk idag. For hele Tyskland er rett og slett to gigantiske allierte konsentrasjonsleire, administrert av familien Jack Ruby både i øst og i vest. De kan nå i ro og mak sitte og plukke ut stadig nye SS-ofre til de private show i en eller annen by, hvorfra de sender sine løgner ut over den ganske jord. Her hos oss går jo alt ned som varmt hvetebrød.

Når flyktningene strømmer over «muren» i Berlin, så er det som å rømme fra Botsfengslet og rett ned i luftgården på Akershus.

Joh. T. Dahl

I NESTE NUMMER:

«Fædrelandsvennen» Munksgaard har beæret oss med noen fyldige kommentarer til vår leder «Presse på avveier». Han kommer her bl. a. inn på visse interessante sider av okkupasjonens historie, og det skal derfor være oss en glede å fortsette vårt opplysningsarbeide i neste nummer av **FOLK OG LAND**. I dette nummer ble det dessverre ikke plass.

70 år

Forfatterinnen fru Astrid Berge, Økernveien 255 B, Årvoll fylte 70 år 30. april. Vi gratulerer!

Med frontkjemperne på østfronten

Små historier fortalt for FOLK OG LAND av legionær nr. 3761 Svendsen

6. Bert.

Larsen Berg og Bert var særlig gode venner. Da Bert falt, var Berg i Kr. Selo til avlusning. Han hevdet dessuten at han hadde funnet en venninne blant de russiske hjelperskene. Det siste betvilte vi sterkt. Larsen Berg var alt annet enn en Adonis. Den tannløse munnen hans var et stort, mørkt hull, og håret hans hadde jeg klippet

som trappetrinnene på kølnerdomen. For når alt kommer til alt, så er jeg glassmester og ikke frisør!

Russerinnen måtte ha lagt vekt på «åndelige kvaliteter» hvis hun hadde falt for Larsen Berg — men det skal jo finnes slike mennesker. Sannsynligvis hadde det andre grunner. Han sparte sammen kantinevarer og brødrester, ja, selv røkingen

hadde han innstillet. Ved hjelp av slike ofre kunne virkningen ikke utebli. Det opplevet en også i Tyskland etter krigen, og der var pikerne til og med fargeblinde.

Da Larsen Berg kom tilbake, fortalte vi ham om Bert. Vi trodde nesten det rablet for ham, slik han brukte munn. Han var blitt soldat av eventyrlyst. Han hadde tre kriger bak seg, i Spania, i Norge og nå her. Han var alltid i godt humør, men nå lærte vi en annen side ved ham å kjenne. Av øynene hans som ellers «lo», lyste nå det nakne hatet.

Bert hadde vært den yngste soldaten i Legionen. Jeg husket godt mønstringen i den store gymnastikksalen hvor små bord var stillet opp bak hverandre i en rekke. Ved hvert bord satt en lege eller en skriver. Bert stod foran meg i rekken. Da legen spurte hvor gammel han var, kom det litt for hurtig: 18 år! Egentlig kunne han gå for å være det, de kraftige musklene, det røde håret og de frekke fregnene i ansiktet lot ham virke eldre enn han var. Jeg visste godt at han løy, han var høyden 16 år gammel. Men jeg taug — og bebreider meg det fremdeles

idag. Foreldrene var også så stolte over sønnen som var soldat. De kjente intet til krigens gru. Det er ikke noe for en sekstenåring selvom han som Bert fullt ut gjorde sin plikt. Vi var alle sammen meget omsorgsfulle for skrapkaken vår. Når det bare var mulig lot vi ham få de «ufarlige» vaktene. Han måtte naturligvis ikke merke det, men vi følte alltid et ansvar for Bert.

Da vi hadde skjøvet stillingene våre fremover kom en gammel sporvogn som stod på banelegemet og var fullstendig utbrent atter i bruk. Hverken fra sporvognen eller fra de russiske stillinger kunne man gjensidig se hverandre. Kampen utspillet seg ved siden av banelegemet, men for at ingen ubedte gjester skulle kunne snike seg frem gjennom alt skrotet, måtte vi anbringe en post i vognvraket. Og akkurat her skulle det hende.

Da jeg ved middagstider skulle avløse Bert, lå gutten sammenkrøpet på gulvet med et fryktelig sår i brystet. En russisk dum-dum-kule hadde trukket en dødelig spiral.

Bert var falt — uten å kunne fatte det stod jeg der. Men hva nyttet det å knytte nevene?

Da Larsen Berg kom tilbake og fikk vite det forferdelige, ble han blek. Så gikk han til kompanisjefen. Hva det der ble snakket om vet

Forts. side 7

OLGA BARÉNYI:

72

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager

i 1945

Emil røker med lukkede øyne. Ingen ville ta ham for å være sjef for den kommunistiske etterretningstjeneste. Han ser fremdeles like rettskaffen og harmløs ut som dengang han skjøv grønnsakkeren sin gjennom Prag. Senere kjøpte han seg en grønnsakbutikk. Man måtte stige seks trinn ned for å komme til dette evig mørke og fuktige hull. Kundene hans var for størstedelen arbeidsløse, og de kjøpte bare småtterier. De eiet intet. Bare hat mot de mette og tilfredse. Det var det beste materiale for partiet og Emil forstod utmerket godt stadig å egge dem opp. Fjorten timer daglig plaget han seg med råte agurker, med nedfallsfrukt, med visne gulrøtter og frosne poteter, og fem timer studerte han. Han åt seg gjennom «Das Kapital», han lærte Lenins teser utenad, han kunne sitere hele sider av Stalins skrifter, han hadde kunnet holde foredrag om dekabristene, om Marekos nye peda-

gogikk — men først og fremst lærte han å tie og å adlyde.

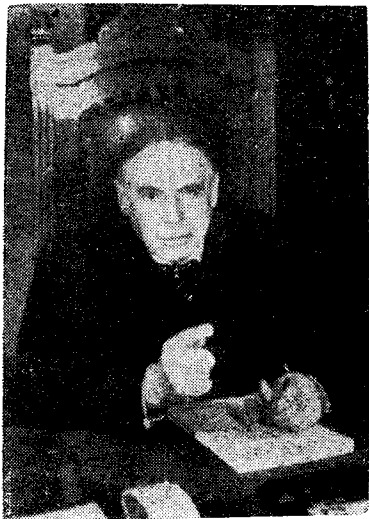
Denne elegante ødeland, denne Martin, var egentlig hans eneste svakhet. Han bragte denne stenrike kapitalist, denne eventyrer av kjedsomhet inn i partiet, og han gledet seg oppriktig da partiet grep begjærlig etter denne sjeldne gullfisk. Han hadde alltid passende forklaringer på hans luner, som partiet ellers ville ha straffet. Han gjorde alt for å jevne partipolitikkenes kroket og stenete vei for Martin. Riktignok hadde Martin utallige ganger reddet livet hans, men Martin ville like selvfølgelig ha satt livet inn for hvem som helst annen. Det han imidlertid hadde latt seg rive med av nå i dette avgjørende øyeblikk det var sentimentalitet og sentimentaliteten betraktet partiet som den største synd. På den annen side var spørsmålet hva russerne ville si til det. Russerne brukte ofte

Forts. side 7

OBERST KONRAD SUNDLO:

Lagmann Solem og Krigsavslutningen

Den utrettelige forkjemper for vår sak, overretts-sakfører Sverre Helligsen skrev slik til meg for en tid siden:

«Jeg tror at Solems oppfatning — som Høyesterett delte — i Haalandssaken at «Den omstendighet at landtroppene etter hvert måtte kapitulere og hele landområdet ble okkupert avsluttet ikke krigen», den oppfatning hadde Solem fra militærhold».

I anledning dette vil jeg gjerne komme med noen bemerkninger gjennom dette blads spalter:

Som grunnlag for sine angrep på NS hevdet avdøde lagmann Solem den oppfatning at krigen fortsatte etter 10. juni 1940. Dette var et glimrende standpunkt sett med hans øyne, da det ga ham all mulig anledning til å skjelle oss ut for landsforredere og høyforredere. Dessuten var det praktisk talt uumulig å bevise at han hadde urett, da en rekke avslørende dokumenter først kom til rette på et meget sent tidspunkt. Således hovedkapitulasjonsavtalen som ble sluttet 10. juni 1940 i Trondheim og gjaldt «samtlige norske stridskrefter». Denne avtalen ble først dokumentert 22/11 1947 og umiddelbart etter særbehandling i Skanckesaken, altså 7 år etter at den var sluttet! Hovedkapitulasjonens mening og betydning har nemlig etter frigjøringen konsekvent vært søkt redusert og bortforklart, likesom dens ordlyd har vært fortiet lengst mulig, like til det ble for sent å ta hensyn til den i etterkrigsoppgjøret. Da dens tekst omsider forelå, var ordet «samtlige» i avtalens § 1 («samtlige norske stridskrefter») falt ut. Det er nærliggende å anta at dette ikke har vært helt tilfeldig, men er «ordnet» av «patrioter» som ikke ønsket det skulle kunne bevises at krigen slut-

tet 10. juni 1940 og at altså lagmann Solem hadde urett. Lagmann Solen fikk nok støtte fra militært hold i sin oppfatning av at krigen fortsatte etter 10. juni 1940. Der var sikkert mange, også offiserer som smisket for den store mann og snakket ham etter munnen. Men jeg nekter absolutt å tro på at massen av offiserene trodde krigen fortsatte etter 10. juni 1940, dertil forelå der for mange solide kjennsgjerninger som beviste det motsatte:

- I. Den norske hær var slått totalt. Der fantes ikke lenger noen avdeling som gjorde motstand. Marinen var satt helt ut av kamp. En del av de fartøyer som ennå fløt var gått over til England. Det norske flyvåpen eksisterte ikke mere.
- II. Den militære øverstkommanderende hadde etter ordre av vår regjering kapitulert med hele sin krigsmakt, tillands, tillvanns og i luften. Av de enkelte bestemmelser i kapitulasjonen lød én slik: «Den norske overkommando sørger for at flyplassene Bardufoss og Skånland snarest mulig settes i brukbar stand» For tyskerne.
- III. Samtlige krigsfangne norske offiserer og soldater ble gitt fri, offiserene mot æresord på ikke mere å kjempe mot Tyskland og dets allierte i denne krig.
- IV. Konge og regjering rømte til England.
- V. Divisjon nr. 1 som hadde

Forts. side 6

Ruge og Lie. Drofter de krigsavslutningen?

O. K.:

Hartmann stamper mot brodden

QUISLING I SKJULT REGI

Slik gasser AKTUELL og Hartmann seg med nyoppkøkt Quislinghets.

Den mangfoldige skribent Sverre Hartmann har tydeligvis valgt forfølgelse av Quisling som levebrød.

Han går rundt til forhenverende NS-folk, tyskvennlige nordmenn, gestapister og forskjellige slags overløpere for å få tak i nedsettende uttalelser om Quisling.

Om disse uttalelser står i direkte strid med hverandre spiller ingen rolle. Snart er Quisling klok, snart dum, snart brutal, snart veik, snart finner han på alt mulig galt selv, snart er han en nikkedukke i andres hender. Alt dette er brukbart bare det er nedsettende for Quisling.

Hartmann forsøker med alle midler å holde liv i myten om Quislings skyld for okkupasjonen av Norge 1940.

Nu har han vært ute igjen med sine skriverier. I Billedbladet Aktuell har han hatt en artikkelserie som skal bevise at Quisling var «innlemmet i Hitlers overveielser og fikk plass i hans planer». Hvis man kan stole på professor Skodvins uttalelser, så er det Hartmann skriver direkte usant.

Skodvin skriver i sin bok «Okkupasjonsstyret i Norge» side 36:

«Nå var alt forebudd til rein militær aksjon. Det var klart at det måtte koma ei dramatisk tilkvensing, slik som britane gjekk fram, — — —

«Som vi har sett, låg det på den tida alt føre utkast til korleis ein skulle ordna seg med regjeringa Nygaardsvold under den militære planen».

Det er altså idag helt klart at Quisling fikk ikke

«plass i Hitlers planer», som Hartmann skriver.

Det er riktig at Quisling var i Tyskland i 1939 og at han da snakket med Hitler og andre tyskere, men han snakket ikke om at Hitler skulle okkupere Norge. Den planen som Quisling la frem for Hitler var av en helt annen karakter.

Men det viktigste er at Quislings plan ble forkastet av utenriksminister Ribbentrop, av den tyske militære overkommando og av Hitler selv.

Det var ikke Quislings plan som fikk betydning for Hitler og den militære overkommando. Det var planen til den franske statsminister Paul Reynaud.

Denne forteller selv om sin plan både i sine «Erindringer» og i en artikkelserie som gikk i Morgenbladet juli 1963. Han forteller at hans plan gikk ut på at franskmennene og engelskmennene skulle besette Vest- og Nord-Norge, og på den måte fremkalle et tysk angrep på Norge.

Reynaud skriver (fra artikkelserien i Morgenbladet):

«Den dag vil komme da det franske folk vil forstå betydningen av felttoget i Norge, som jeg alene var ansvarlig for å starte og som jeg tar det hele og fulle ansvaret for».

«Men etter alt snakk, forsinkelse og reisning i forbindelse med planen om malmruten (i Norges territorialfarvann) skjedde det som måtte skje: Fienden (tyskerne) ble informert». «Vår plan gikk ut på å inn

noen støttepunkter i Norge».

«— — men vi ble omgått av fienden enda vi (franskmennene) hadde tatt initiativet».

Det er altså helt klart idag at Quislings samtaler med forskjellige tyskere i 1939 ikke førte til den tyske okkupasjon av Norge i 1940. Selv om Quisling hadde vært død, så hadde selvfølgelig Paul Reynaud kommet med sine planer og Hitler hadde vært nødt til å reagere på dem. Hartmann vil vel ikke påstå at hvis Quisling hadde vært død, så hadde Norge unngått den tyske okkupasjon 9. april 1940?

Men hvorfor trekker så Hartmann frem Quislings samtaler med tyskerne, når det ikke ble noen resultater av dem? Hvorfor denne stadige forfølgelse av Quisling, og hvorfor alt dette uvederheftige snakket som Hartmann presterer?

I disse artiklene later han forøvrig som om det er noe nytt og viktig han kommer med, og så er det gammelt og intetsigende tøv alt sammen.

I 1940 visste ikke nordmennene flest at franskmennene hadde planlagt en okkupasjon av Nord- og Vest-

(Forts. s. 8)

AKTUELL - 19. ÅRGANG

Illustrert ukerevy
 Youngstorget 2 B, Oslo
 REDAKTØR: JOSTEIN NYHAMAR
 REDAKSJONSSKRETER: ODDVAR DAHL
 LAYOUT: MAGNE SOONE
 DISPONENT: RUTNER RØNSTAD
 ANNONSENER: LEIF O. HOLSTAD
 Sentralbord: 33 54 85.
 Redaktør Nyhamar, privat: 24 28 59
 Disponent Rønstad, privat: 69 96 34

Stortinget og landssvikoppgjøret

(Forts. fra s. 2)

lett innse at hvis han reiser til England eller til Amerika kan han ikke derfra fjernstyre sin gård. Har han forpaktet den bort eller den styres av hans konkursbo, så må de og ikke han selv styre gården. Så også med et land som styres av en okkupasjonsmyndighet. Koht og Nygaardsvold kalte sin stilling en «navneregjering».

Den rettslige begrunnelse for eksilregjeringens inkompetanse er prinsippet om **bostedets lov**. I den britiske «International Law» av Oppenheim heter det i 8. utg. I, side 287, at beboere kommer under en stats territoriale overhøyhet når de passerer grensen. Prinsippet finner man i Grl. § 11 og siste passus i strfl. § 86. Det er derfor lite stemmende med korrekt tolkning når Høyesterett uttaler i R. M.B. nr. 3 side 2, at Kongen «fordi han ikke befant sig i okkupert område fortsatt hadde sin fulle frihet». Jeg siterer fra Paul Hartmann, finansdepartementets sjef i London, hjemmefrontens representant, hans bok «Bak fronten» side 187: «Lie ga referat om **britisk forbud** mot korrespondanse og reiseforbud fra England». Det var 18/4-44. **Britene visste hva eksil og okkupasjon var**. Det fremgår også av side 305, 24/9-44: «Torp meddelte at britisk admiralitet nektet den påtenkte norske marineeks-

Lagmann

Forts. fra side 5

de vært internert i Sverige ble gitt fri og vendte med tyskernes tillatelse tilbake til Norge med alt sitt materiell.

VI. Grensevaktene mot Sovjet i Finnmark ble ordnet som et felles norsk-tysk anliggende med innsats av norske og tyske tropper.

Disse kjennsgjerninger er så overbevisende at det ikke engang går an å diskutere om krigen fortsatte etter 10. juni 1940. — Den gjorde det ikke. Den var slutt.

Og dette var offiserene klar over. Det stemte med hele den militære tenkning de var blitt oppdratt i, med den Folkerett professor Skeie hadde undervist dem i. På Den militære høyskole. De tilhørte en stand med et særlig skarpt utvalg av intelligente folk, så de støttet sikkert ikke lagmann Solem i hans hæse skrik og protest mot det som nu er et erkjent faktum.

Konrad Sundlo

pedisjon å gå til Norge». Professor Unstad påviser også at eksilregjeringen ble ignorert.

Norges historie å jourført ble i 1963 utgitt på tysk, «Norwegische Geschichte». Side 289 skriver forfatteren, en høyt ansett historiker, professor Hubatsch: «Ved tysk innmarsj og norsk regjeringens avreise inntraff en politisk krise. For første gang siden sin selvstendighet opplevde Norge et brudd i sin statlige kontinuitet».

Der foreligger således vektige begrunnelser for eksilets reduksjon av en regjeringens myndighet. Fra både britisk og tysk hold. **Det var en sådan eksilregjeringens inngrep i Stortingets grunnlovsbestemte lovgivningsmonopol Høyesterett godtok for å finne grunnlag for i alt 45 dødsdommer, ukjent i norsk straffelov. Rettskulturens tilbakegang, for hvilken Stortinget er rettferdighetens og rettssikkerhetens og sin egen lovgiverretts beskytter.** Siden Høyesterett ikke ved gjenopptagelser og nye dommer vil vise enten at det er rettslig korrekt at Stortinget kan fratras sin rett og folket dømmes ved eksile provisoriske anordninger (Tross Grl. § 96) eller at Høyesterett — som mangengang før — erkjenner at de som andre mennesker kan ha tatt feil. Jfr. også Dreyfussaken i Frankrike.

Det sies at N. S. ser ensidig på denne sak. **Professor Skeie var ikke N. S.** Han var patriot. Det var også de fleste N. S. og de hadde samme oppfatning som sin Konge. Jfr. Kongens tale 26. august 1940 og skriftvekslen (neste avsnitt) om at det i Norge ikke var krig og orden og ro nødvendig. Major Langeland skriver at det var «reneste tøv» at N. S. var landssvikere. Jeg siterer hva **vitenskapen hevder**:

Professor Castberg, vår ekspert i folkerett, skrev allerede i 1945: «Norge under okkupasjonen» side 49: **«innbyggerne må adlyde okkupasjonsmaktens bestemmelser, innen Haagreglementets ramme. Men landets lovlige regjering er på sin side avskåret fra å gi bindende direktiver for innbyggerne i landet, for så vidt angår deres forhold i det besatte område».**

Høyesterett har selv konstatert at «hele landområdet ble okkupert» (besatt).

Den verdensanerkjente Oppenheims «International Law», 7. utg. side 616: «Okkupasjonsdisposisjoner i henhold til art. 43 er **legale** («legitimate acts») og de **ikke bli ignorert av den le-**

gitime regjering når den igjen har tatt territoriet i besittelse».

I Norge ble den som adlød okkupasjonsdirekte eller indirekte ordre (gjennom norske innsatte myndigheter) straffet såfremt han var N. S. Selv om han ble truet til å ta en stilling som dommer etc. Jfr. direktør Jahns uttalelse om at der var ingen annen utvei enn at nordmenn overtok administrative stillinger.

Oppenheim side 438: «Beboerne er under okkupasjonslov og må vise **lydighet** overfor hans ordre». Side 447: «**Landets straffelov forblir gjeldende («remain in force») medmindre de endres eller suspenderes av den okkuperende makt.»**

Det er neppe avsagt en eneste straffedom under rettsoppgjøret uten at dette er overtrådt.

Oppenheim fortsetter: «Men okkupasjonsloven må være forsvarlig («duly») publisert og ikke av en retroaktiv karakter». (Side 454).

Ta så eksempelvis landssvikanordningen av 15. desember 1944 og dens avsnitt II: «Denne anordning **trer i kraft straks**», men den er **ikke kunngjort** slik lov av 1. april 1876 bestemmer og ble dessuten hemmeligholdt også for de innvidde.

Tross anordningens ikrafttreden 15. desember 1944 er den ved § 2 og § 6 gjort gjeldende for handlinger fra 8. april 1940. — **Altså mer enn 4 år og 8 måneder før anordningens utstedelse og ikrafttreden.** Det gjaldt de fleste dommene, idet § 2, a, omfatter den som «har vært medlem eller søkt om eller samtykket i å bli medlem av Nasjonal Samling». Disse dommer er avsagt av **særdomstoler**, eksklusivt virkende, for å ramme med straff, kollektivt ansvar (§ 25) og tap av stilling og opptjent inntekt og utvidet adgang til inndraging etter strfl. § 36. Norske borgere skulle imidlertid ved sin virkelige lovgiver, Stortinget og Høyesterett iflg. Grl. §§ 49 og 97 være grunnlovsmessig beskyttet og også lovmessig beskyttet ved strfl. § 3 **mot tilbakevirkning.** Alt dette godtok vår høyeste domstol, hvis oppgave er å vareta lov og rett og helst også moral og religion. Mange N. S. ble sittende over 3 år i varetekt før tiltale. I strid med strprl. § 284. **Derved mange selvmord.** Nærmest for å ramme flest mulig eller av uvitenhet ble så denne barbariske landssvikanordning til og med vedtatt i Norges umyndighetsperiode for krig, frigjøring, siviladministrasjon og **jurisdiksjon** iflg. de 3 overenskomster med de allierte av 16. mai 1944. Av

frykt for at den stortingsgivne artikkel 43 (Lovt. 1910 side 500) skulle bevirke ugyldighet for rettergangsordenen av 16. februar 1945 uttalte Høyesterett at den «først kunne gjennomføres her i landet etterat den tyske okkupasjon av Norge var opphørt» (R. M.B. nr. 3: s. 8). **Det var nettopp det tidspunkt da Grl. §17 bestemmer at provisoriske anordninger opphører.** Og samtidig som tysk okkupasjon opphørte (25. oktober 1944 for Finnmark og 8. mai 1945 for det øvrige land) inntrådte **alliert okkupasjon, hvorfor også art. 43 bestemmer at okkupasjonsloven «den lovmæssige Magt» ved siden av «de love, som gjælder i landet».** Avtalene herom av 16. mai 1944 ved pkt. 5 nytter uttrykket «i samsvar med norsk lov» (eksile anordninger utelukket). Til overflod kom Kongen først hjem 7. juni. Regjeringen lenge etter 8. mai, da artikkel 43 overførte lovgivning fra tyskerne til de allierte.

Dette **anarkiet**, spesielt lovgivningsrett for eksile bestemmelser, ikke «duly» kungjort og tilbakevirkende, blir mer og mer forelesningsstoff i universiteter og militære høyskoler. Høyeste-

rett skapte følgelig forakt for norske rettsforhold og handlet derved og ved dødsdommer og som grunnlag for over 50 tusen rettsforfølgninger **upatriotisk.** Og det ville være patriotisk av Stortinget ved lov å oppheve dommene. For rettferdighets skyld og fordi det er både norsk rett, menneskerett, folkerett og «the rule of law» at en **regjering i eksil er avskåret fra retten til å gi lover** (enda mer anordninger, provisoriske, som ble gjort varige) **for et område den ikke har herredømme over.**

Hvordan kan straffebelegret forklares?

Kong Haakon uttalte i sin juletale 24/12-40: «Det som kanskje smerter meg mest av alt, er den uvæpnede **borgerkrig** som nå pågår hjemme i Norge». Instituttet i Stockholm side 118: «en om inbördeskrig erinrande förgiftning». Hubatsch side 289: «ein Bürgerkrieg». — Hvis oppgjøret skulle skyldes «det oppmagasinerte hat» er det «ett missbruk av ord at kalle en dylik inrikespolitisk oppgørelse for en **rättsuppørelse**», skriver Instituttet side 122.

Det subjektive ble for det meste ignorert. Jfr. biskop Schjelderup.

Med frontkjemperne —

Forts. fra side 7

jeg ikke holde ergrelsen min tilbake og sa til Larsen Berg: «Det var min! Hvorfor skjøt du to ganger?» — «Fordi jeg treffer!»

Vi la to lunter ut og tente på. Fresende åt flammen seg langs luntens mens vi sørget for å komme unna. Russerne hadde ennu ikke merket noe. Da vi brøt opp kunne jeg skimte en lue og gevær — men nå spillet det ingen rolle lenger. Vi hadde alt lagt den falne tyske kamerat bak oss, da en veldig detonasjon bak oss jaget en rød stikkflamme mot himlen. «Forhåpentlig er tårnet borte nå. Hvis dett ikke er nok, så vet jeg ikke hva vi skulle ha brukt!» — «Vi tente på fra

to sider, det må ha gått bra».

Kort etter begynte russerne med en voldsom ildgivning. Vi ble tvunget til å tilbakelegge de siste 10 meter til sandsekkbarrikaden krypende på maven. Med mg. og bombekastere forsøkte våre kamerater å tvinge fienden til ro. Det lykkedes også. Et til to sprang og vi var i sikkerhet. Soldboken gav vi til kompanisjefen.

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING I A/L FOLK OG LAND

holdes fredag 22. mai kl. 11 på kontoret i Kierschows gt. 5, Oslo til behandling av endring i vedtektene i forbindelse med overgang til aksjeselskap i henhold til lovendring. *Andelsbaverne oppfordres til å møte personlig eller ved fullmakt til annen andelsbaver.*

STYRET.

Med frontkjemperne —

Fort. fra side 4

jeg ikke, men da han kom igjen hadde han den store nattkikkerten i hånden. I timevis stod han skjult i vognens indre og iakttok gjennom kikkerten jernbanelinjen foran seg.

Endelig førte det til noe, langt bakenfor ved den siste stridsvognen hadde noe beveget seg. Gjennom kikkerten så han stridsvognens tårn nøyaktig. Luken lå re- vet opp bakover — og der var det en Ivan som rørte på seg. «Den tar jeg, du er min!»

Han forlot observasjons- posten og forsvant tilhøyre mot kompanikommandoplas- sen. «Han har funnet noe — så du hvordan han suste av- gårde!» — «Forhåpentligvis har han hellet med seg!»

Da han kom tilbake vend- te han seg først til meg. «Jensen, jeg kan ta med en. Blir du med? Den gamle sa at jeg bare fikk lov hvis det var en som gikk med frivil- lig. Vil du?»

«Tror du jeg er så trett av livet?»

«Ikke snakk slikt tøv. Jeg vet godt hva du også føler. Først Dukken såret og nå Bert også. De kom begge to fra redet ditt der på Vest- landet!»

«Ja, du har rett Larsen Berg. På en eller annen må- te føler jeg meg forpliktet til å gå med — — dessuten, jeg vil også gjerne være med ved avregningen — — jeg ser alt meg selv krysse opp hos foreldrene hans.»

Solen stod allerede høyt på himlen da vi lot de siste sandsekkene bak oss. Snart dukket vi ned i skrotet — over femti meter førte den- ne vei gjennom Ingenmanns- land. Bortsett fra geværet hadde jeg fornøyelsen av å ha en brødpose med nesten 6 kilo sprengstoff, 2 lunter og to fenghetter dinglende bakpå. Larsen Berg behøvet som «fører» for foretagendet naturligvis ikke å bære noe — — det er alltid de små tykke som — —

Sprengsakene var noe gammeldagse, men oj! I Norge ble hele klippeblok- ker jaget til himmels med det, så der ville man ha ledd hvis vi ikke her hadde kun- net feie vekk et pansertårn!

Vi gikk forsiktig frem, for igrunnen hadde vi begge to ikke liten lyst til å leve vide- re. Når Berg hadde funnet en god dekning, gikk han i stilling til jeg hadde fullført samme manøveren lengere fremme. Herunder kontrol- lerte vi veien i hele dens bredde. Det gikk meget lang- somt, vi innprentet oss nøye dekningsmulighetene for et tilbaketog — Ivan var en forslagen fiende, kanskje lå det miner eller fangsnorer her også. Men vi så ingen.

Da vi hadde lagt mere enn

halve strekningen bak oss, ble Larsen Berg som var for- an meg, liggende. Med hån- den vinket han at jeg skulle krype frem til ham. Da jeg lå tett ved siden av ham hvis- ket han nesten uhørlig til meg: «Se der, Jensen — — der ligger det en!» Faktisk, jeg kunne se knobelbecherne. Forsiktig krøp vi nærmere ved siden av hverandre. «Det er en av våre — — Han har en ørn på brystet!» — «Det er en tysker!»

Jeg krøp videre frem til ham og det mine øyne så var fryktelig. Hodekjøttet var allerede sort, øynehulene var innfalne, her og der i ansik- tet stakk de gråhvite knoker gjennom. Ansiktstrekkene var ikke til å kjenne lenger. Den ene hånden var uten kjøtt, om hodet surret tykke svarte fluer som var lokket frem av den stikkende mid- dagssol. «Hvor kommer de egentlig fra?» — «Hva?» — «Fluene naturligvis». — «Jeg er da ingen zoolog!»

«For noe svineri!» — «Å råtne slik! Deres sønn falt for fedrelandet — — En eller annen tyk pamp holder tale på helteminnedagen — —»

«Men, hvem er det — —?» — «Har det vært en SS-en- het foran oss her?» — «Jeg vet ikke, det må vel det, ellers ville det ikke ha ligget noen døde her. Han må være fra Totenkopf — var briga- den her dengang — —?»

«Da må han ha ligget her i over 7 måneder — sneen har bevert ham så godt!»

«Det er bra at de pårøren- de ikke kan se oss når vi er falt — — slik som her mener jeg. Krig er egentlig det mest gemene som finns». — «Men, det vil alltid finnes krig». — «Hvorfor?» — «Det begynner jo allerede ved missunnelsen hos den enkel- te».

«Nei, Larsen Berg, hvis vi ikke tror på freden, så vil det heller ikke bli noen fred. Hvis statsmennene etter å ha laget krig også måtte være med som alminnelige soldater, så ville det ikke bli noen krig».

«Du vil ikke si at du er pasifist?» — «Nei! Soldater må det finnes for å opprett- holde ro og orden, de skal være statenes politi. Den som ikke kan verge seg må dø. Det er ikke riktig, men det er slik. Kanskje naturen selv vil at det skal være slik. Å kunne verge seg bet- tyr imidlertid ikke på langt nær krig!»

«Skal vi ikke se etter om han har soldbok?» — «Nei» — «Jeg gjør det ikke!» — «Mener du at jeg skal gjøre det. Har du ikke hørt om liggift?»

«Jeg prøver likevel — av hensyn til de pårørende», sa jeg. — «Ivanene har for- lengst tømt lommene hans!» — «Ikke hvis han har ligget

under sneen.» — «Du kan ha rett», hvisket Larsen Berg tilbake.

Uniformen hans var bare en våt sekk trass i den stik- kende vårsol. Da jeg bøyet meg over ham slo en frykte- lig stank mot meg. Slik han lå kom jeg godt til brystlom- men hans. Larsen Berg var krøpet noen meter videre og sikret. «Soldboken er der!» — «Vær litt mere stille, vi vekker jo opp en hel bi- sverm!»

«Du, boken er helt tykk, en eneste masse — klaffen er løs — vakkert bilde — jeg kan fremdeles se nøyakt- igheten hvorledes han så ut — Her er en kvinne — Vakker, hva?» — «Hva heter han?» «Det er visket ut, jeg kan ikke lese det!» — «Her er lommeboken — mitt!» — «Hva skal jeg med det?» — «Tulle det rundt lomme- boken og stikke det i brød- posen — så vet jeg hvor det ligger hvis du skulle få ditt.» — «Hold kjeft!»

Jeg krøp videre forbi min kampfelle for å ta stilling ved siden av den første stridsvognen. Nå kunne det bare være noen meter til Ivan. For sikkerhets skyld la jeg geværet mitt mellom to eker i en veltet panjevogn. Så, nå kunne Ivan komme! Denne gang skulle jeg sik- kert treffe!

Larsen Berg krøp videre forbi meg. Da han hadde nådd bakerste kjederekke på den siste panser, ble han lig- gende. Forsiktig hevet han geværet. Da så jeg ham, jeg også. Som et elektrisk støt gikk det gjennom kroppen på meg. Knappt fem meter borte stod kamerat rødearmist. Han hadde feltlue på — jeg kunne nøye se stjernen. Ganske rol- lig snudde han seg med ryg- gen mot oss. Larsen Berg ble liggende med geværet i an- legg. Var han blitt forrykt, hadde han hemninger fordi Ivan vendte ryggen til oss — skyt! ville jeg helst skrike til ham. Av og til knatret et maskingevær til venstre for oss. De «trette» anslagene til de russiske våpen var ikke til å ta feil av.

Pfiff — Rummmms! Et nedslag langt bak. Nøyaktig samtidig, kort og hardt knal- let et skudd. Russeren skrek ikke engang — tilsynelatende uten grunn sank han sam- men. I dette øyeblikk tenkte jeg: «Hjemme ville dette vært blankt mord!» Men her gjaldt andre regler og lover: «Skyt først eller dø!»

Hva er nå på ferde? Der satt jo nok en russer. Den første hadde skjult ham. Et slikt tåpelig ansikt har jeg ikke sett hverken før eller siden. Han satt rett bak stridsvognen og stirret med åpen munn på kameraten sin.

«Også du for Bert!» — Jeg siktet nøyaktig og trakk

Dødsdans i Prag

(Fors. fra s. 4)

slike folk som ingen ville tro var kommunister. Derfor, foreløpig ikke bryte alle broer. Tvertimot.

«Altså, hva har du i butikken din, Martin? Denne giftblander- ske, denne jødinnen som har ar- beidet for Gestapo, henne har mi- ne folk alt presset. Meget visste hun ikke, men likevel, du kan få tyve tyske barn for henne».

«Avtalen var hundre, Emil!»

«La gå med femti da».

«Vel, la gå da. Femti for hen- ne og tohundre for Reumann».

«Du har ennå en gammel kone her, mor til Pecha, annensekre- tæren hos politipresident Weider- mann. Denne kone er absolutt in- tet verd. Og ennå noe, folkene mine har tatt med seg jødinnen. Trenger du henne fremdeles? — Ikke? Godt, så får hun to eller tre dagers tid til å friske opp hu- kommelsen sin, og så — — Som sagt, mor til Pecha er absolutt intet verd».

«Men — ?»

«Ikke noe 'men', Martin.

«Hvis det ikke var noe 'men' så ville du ikke ha nevnt den gamle to ganger. 'Menet' er datteren, ik- ke sant?»

«Henne kan vi ikke gjøre noe med. Hun er hverken tysk eller kollaboratør».

«Nettopp derfor er hun meget verdifull, Emil. Hør her, la oss holde opp med å leke gjemsel. Pecha vil bli i politipresidiet i alle tilfeller, enten den nye politi- president heter Peter eller Paul. Dum er hun ikke, heller ikke blind og døv. Som skapt for en viktig, men lite iøyenfallende spionrolle».

«Det finnes ikke ufrivillige spi- oner, Martin».

«Så spør henne hva hun vil ha for å spille rollen frivillig. Skal jeg rope på henne?»

Fru Pecha står nettopp i Ninas badeværelse da moren kommer for å hente henne. Den gamle betje- ner hustelefonen og sørger for kos- ten til «gjestene». Fru Blümelein, Richard og Jacob sitter i kjøkkenet sammen med henne. Hvor Micha- ela, Helena, Ludwig Heldenstern, Marta Konrad og de to barna er, vet bare Martin.

Annensekretæren har badet grundig for å bli kvitt liklukten og har tatt på seg Ninas blomstre- te aftenkjole fordi Martin har bedt så pent om det. Fru Pecha er li- ten og Nina er stor, den vakre mo- dellkjolen dufter imidlertid så be- døvende og omgivelsene er så

av. Ved siden av meg knal- let nok et skudd. Om før el- ler etterpå vet jeg virkelig ikke. Jeg var riktig ergerlig. Ivanen var falt over kamera- ten sin og heller ikke han rørte seg mere.

Da vi i flyvende fart an- bragte sprengladningen vår i stridsvognens tårn, som fak- tisk var innredet som et «re- de» og hvorfra vi kunne se direkte inn i sporvognen hvor Bert var falt, kunne

Fort. side 6

eventyraktig luksuriøse at fru Pe- cha befinner seg som i en rus. På ny synes hun selv at hun er inte- ressant og til og med forførende. Vakre klær skaper vakre kvinner, skjønnheten kommer fra skred- deren og ikke fra Vårherre.

De to menn reiser seg da hun affektet svever inn i rummet. Men hun har ikke blikk for dem, hun stirrer bare med åpen munn på den vidunderlig vakre kvinne, der som levende står mellom de draperte forheng. Så nisjen med baren, den buete vegg — slik bodde sikkerlig ikke engang hen- nes største ideal, skokongen To- mas Bata.

Først da hun sitter mellom de to menn på den høye barstol og har vennet seg til denne ustø sit- teplassen, ser hun på Martin. Det måtte være vidunderlig å bli el- sket av en slik mann. Den andre interesserte henne mindre. Hun tar ham for en håndverker i søn- dagsspuss. Whiskyen smaker av karbol, men kanskje whisky skal smake slik. En forvoven Helena- attityde hadde nær bragt henne til fall. Martin legger beskyttende ar- men om hennes kantete, hengende skuldre og sier: «Denne herren vil snakke med Dem, fru Pecha. Kjenner De ham? Det gjør ikke noe, De vil nok snart lære ham å kjenne. Men navnet Emil har De sikkert allerede hørt?»

Fru Pecha griper etter bardis- ken for ikke å miste likevekten. Skal det være Emil? Den hem- melighetsfulle, store spion? Hun hadde nærmest forestilt seg ham som Mussolini. Kraftig, cæsarlík- nende. Men ikke som denne tåpe- lige flirende onkel.

Jeg er meget glad over å lære Dem å kjenne», sier han og støter glasset mot hennes. «Hvor lenge har De vært i politipresidiet, fru Pecha?»

«I 24 år». Hun angrer straks å ha nevnt dette tallet. Nå vil denne vakre Martin lett kunne regne ut hvor gammel hun er.

Emil tenner en sigarett og ser smilende på henne. Ansiktet hans er så helt forandret. Forslagen, slu og samtidig from. «Kjolen klær Dem utmerket, fru Pecha. Ja, alle kvinner elsker vakre ting, slik har det alltid vært. En kvinne uten vakre klær, eller uten det som hører til, er som et maleri uten ramme. Vi er imidlertid ikke kom- met så langt, jeg mener, staten er ennå ikke kommet så langt at den vil innse at også en kvinnelig se- kreter har berettigede krav å stille til livet. Lønningene er dessverre — nå, la det fare. Men med en persianerkåpe ville ingen kunne se på Dem at De er en underordnet sekretær. De ser virkelig fabel- aktig ut i denne kjolen!»

Hvis Emil eller en annen mann hadde sagt den grove løgner til henne i politipresidiet, i det nøk- terne sekretærrummet, så ville fru Pecha ha mumlet noe om ufor- skammethet og ikke trodd et ord. Men i disse omgivelser, i Martins nærhet og med whiskyen i hodet, ville hun ha trodd på det om Emil hadde hevdet at hun var like vak- ker som Helena.

SILENT KILLING —

(Forts. fra s. 1)

visst. Ikke en linje blir ham til del i noen avis. Ingen blomster til avdøde. Det er som han aldri har levet, aldri gledet og henrykket noen med sin kunst. For en stakkarsdom. Selv etter døden fortsetter forfølgelsene.

Da vi jo lever i et såkalt demokratisk land hender det naturligvis at man fra tid til annen for syns skyld slipper til en av våre kunstnere i all beskjedenhed. Det blir gjerne signalet til at hele hundekobbelet kaster seg over ham og sønderriver ham som kunstner. Selv den mest inferiøre ovnsgutt i en avisredaksjon har da sin fulle frihet til å sende foraktens og nedvurderingens spytteklaser ut over offeret. Hvis det dreier seg om en av våre helt store — jeg regner ikke med Hamsun som de «gode» nordmenn av en eller annen grunn har trykket til sitt bryst — så kan det jo være at man for skams skyld må komme med en gryntende, surmulende anerkjennelse, men man merker at det ofte holder hardt.

— Mange har spurt meg om hvorfor vi ikke lar vårt syn komme til uttrykk, hvorfor vi lar våre ubarmhjertige forfølgere fritt få bygge opp sin falske propaganda om oss til en slags kjennsgjerning. Ganske enkelt fordi de har stengt hver eneste mulighet for oss til å bli hørt. Vi skal nå en gang være en samling mere eller mindre forsorne kjelt-ringer — det store publikum må under ingen omstendighet få lov til å bli klar over det selvfølgelige og soleklare faktum at vi er nøyaktig som alle de andre på godt og vondt, kanskje står vi endogså kvalitativt i overkant. Vi lever i et land med et fritt åndsliv, heter det så stolt. Det trodde en av våre forfattere også. Han ville vise et gjennomsnitt av de forfulgte og deres motiver, og tok derfor en håndfull av dem opp til litterær analyse i romans form. Det ferdige manuskript ble forelagt en kjent litterat, en av de meget få som hadde holdt hodet klart i all propagandataken. Litteraten uttalte sin uforbeholdne anerkjennelse av arbeidet og mente at det nå var på høy tid at også de fra «den annen side» kom til orde. Han anbefalte varmt romanen til et forlag som han hadde forbindelse med. Forfatterens optimisme ble imidlertid snart bragt ned på jorden. Noen uker senere fikk han manuskriptet i retur, ledsaget av et utdrag av en såkalt innstilling fra en «konsulent». Det var lutter nedrakking, på grensen av invective tone.

I tur og orden prøvet forfatteren andre forlag, men alltid med samme resultat.

To verdener. Vi taler ikke hverandres sprog. De andre hverken kan eller vil forstå det som for oss er så innlysende: at vi har handlet ut fra de beste nasjonale motiver, at vi hver på vårt felt gikk inn for så godt vi kunne å verne og fremme rent nasjonale interesser.

Vi vet jo alle at kvinnene er langt mere praktiske og jordnære enn vi mannfolk, svermere og fantasten som nå engang mange av oss er. Intet under at vår forfatters kvinner bebreidet ham heftig at han kastet sin tid bort på noe som var så absolutt håpløst. «Du må jo vite at de ikke tåler at noe av dette blir berørt. Skriv om noe som er helt nøytralt.»

Kanskje et godt råd? Men det er ikke lett når man til bristepunktet er fylt med et stoff som krever sin kunstneriske forløsning. Ved nesten overmenneskelige anstrengelser forsøker han å ryste det av seg og kaster seg ut i noe helt nytt, noe som ikke burde være egnet til å såre ømfintlige lesere. Den godtroende naive sjel. Ingen ville vite av ham, likeså lite som man ville vite av maleren, filmskuespilleren og musikeren fra vår krets. Vae victis! Overgi ham til nød, til sykdom, fortvilelse og undergang, til **d ø d e n!**

Relator.

Hartmann - -

(Forts. fra side 5)

Norge og at okkupasjonsdagen var fastlagt til 5. april, men at okkupasjonen ble forsinket 3 dager på grunn av sommel.

Da gikk det an å smøre sammen løgnhistorier om Quisling, å blande sammen sannhet og usannhet, og gi Quisling skylden for det franskmennene og engelskmennene gjorde. Og det verste av alt er at de som ledet kampanjen mot Quisling gjorde dette bevisst. Og disse folkene kan ikke stilles for en domstol, for de sitter med makten.

Men idag burde ingen anstendige mennesker gjøre som Hartmann gjør, å holde liv i den usanne beskyldning som ble laget i 1940 og som idag er motbevist av flere engelske historieskriverne.

Det er i dag klinkende klart at det ikke er Quislings samtaler med Hitler og Rosenberg, men engelskmennenes egne forsøk på å okkupere Vest- og Nord-Norge som er den sanne årsak til tyskernes okkupasjon.

Og til ubegripelig hell for Norge kom engelskmennene 3 dager for sent. Hadde

«PÅ ET STILLE STED».

NTB forteller at kringkastingen har planer om å la de politiske begivenheter i mai - juni - dagene 1945 «bli belyst gjennom programserie i NRK neste år. Programsekretær Per Øyvind Heradstveidt, som sammen med dosent Thomas Wyller skal stå for opplegget, opplyser til NTB at meningen er å få med alle nålevende politikere og hjemmefrontledere som spilte sentrale roller i frigjøringsåret. Foreløbig har Tore Gjelsvik, Jens Chr. Hauge og Tor Skjønberg sagt seg villige til å bli med, mens Paal Berg har gitt uttrykk for stor interesse, uten ennå å ha bundet seg. Tanken er å samle alle rundt bordet på et stille sted». Det må da være mange andre enn de ovenfor nevnte hjemmefrontheltene å få med på det stille stedet. Vi kunne for eksempel antyde at vi savner mange i hjemmefrontens beingnageravdeling både i og utenfor Koks- og andre verk. Foruten naturligvis herr Hambro. Vi noterer oss ellers at det antydes at det «vil bli sagt adskillig som deltagerne ønsker ikke skal bli offentliggjort», og det kan vi så levende tenke oss med herrenes fortid. I stedet vel bemerkningene bli lagret til arkivbruk når de kan sees «i historiens lys»,

de kommet 5. april slik som den engelske overkommando hadde bestemt, så hadde vi fått engelskmenn og franskmenn i Nord- og Vest-Norge og tyskere i Syd- og Øst-Norge, og frontlinjene langs Dovre og Langfjellene.

Og det er denne situasjon som demokratene og Hartmann er rasende fordi Norge undgikk. For da skulle demokratene ha knust «diktatoren» her oppe i Norge. At Norge var blitt knust sammen med «nazistene» raker ikke Hartmann.

Men nordmennene burde det rake, og de burde holde takkegudstjeneste den 9. april fordi Gud sparte dem for denne ulykke. Og Quisling som forstod den fare Norge var i og som gjorde det beste han kunne for Norge, burde hedres av det norske folk, og ikke rakkes ned offentlig av skribenter av typen Hartmann. Quisling visste at hvis Tyskland tapte krigen, så var Norge russisk interesseområde og ingen menneskelig makt i verden kunne på lang sikt hindre russerne i å innføre proletariatets diktatur, samt likvidere slike personer som idag angriper Quisling og rakker ham ned. Han kom til sine

det som de impliserte og feige så iherdig henviser til ellers når det gjelder å holde urett gående.

*

NYTT DEGRELLE-PARTI I BELGIA

Ved neste parlamentsvalg vil det delta en ny nasjonal samlingsbevegelse. Partiet, som heter Mouvement Leon Degrelle, bekjenner seg til den i eksil levende tidligere Rexistfører og frontkjemper. Degrelle var som kjent også før verdenskrigen medlem av det belgiske parlament.

*

NÅR DET DRYPPER PÅ LORENTZEN — —

Erling Lorentzen, prinsessens mann, har begått en artikkel i MORGENBLADET omkring omveltningen i Brasil, som har hans fulle sympati og støtte. Dette har imidlertid kommunistbladet FRIHETEN fått i vrangstruppen for «det som ikke er likegyldig er at denne herremannen er kommet i familie med Norges kongefamilie — — Bare for kort tid siden huset han så vidt vi vet Norges kronprins under hans halvoffisielle besøk i Brasil. Og den gang het Brasils president Goulart! De slutninger en kan trekke av dette er svært delikate.» Selv om vi er enig i herr Lorentzens syn på omveltningen i Brasil, så må vi innrømme at FRIHETEN ut fra sine synspunkter har grunn til å beklage seg over den ytterst uheldige sammenblanding av monarki og business. Monarkiet skal i det hele tatt helst nyttes ublandet.

*

ERKJENNELSE

I en tid da det faktisk er en forbrytelse bare å nevne Hitlers navn, er det nærmest forbausende å lese i NATI-ONEN i en anmeldelse av Hans Gisevius' bok «Adolf Hitler»: «Ikke bare en narr, en galning, koleriker eller hysteriker, ei heller bare en fantast, men en klok og intelligent historisk person på godt og ondt, blir konklusjonen når en har lest gjennom Gisevius' voluminøse verk». Når Sigvard Strandsted kan komme til slike konklusjoner bare ved å lese en bok av en notorisk nazi-eter som Gisevius åpenbarte seg som etter nederlaget, så lurer vi faktisk på hva han ville ha skrevet hvis han kom over noe en objektiv historiker skrev. Da ville nok det tapre blad NATIO-

egne, men de tok ikke imot ham. Men det vil falle Hartmann tungt å stampe mot brodden.

O. K.

NEN få den store skjelven igjen.

*

MEN FASCISMEN VAR IKKE DØD — —

Det er ARBEIDERBLADET som med sorg slår dette fast på sin «kulturside», og erkjennelsen skyldes at skribenten Anders Eikenes har lest «Avisen ABC for frihet og fedreland». Bladet er som kjent en slags avlegger av Anders Langes hundebrev. Det er spesielt en artikkel av Trygve Lund Eikenes har fått i vrangstruppen for «når en sammenlikner hva denne artikkelforfatteren skriver om negrene og hva Hitler skriver om jødene i «Mein Kampf» vil en finne en uhyggelig likhet — — Jeg vil si at det er rystende at slike tanker produseres etter at vi har hatt en krig og en jødeforfølgelse som virkelig viste hvilke redsler en slik lære om enkelte rasers underlegenhet i forhold til andre forårsaket. Og at slike tanker skal forekomme i Norge er uforståelig.» Vi skal ikke her befatte oss med Eikenes' fusk med begreper, men bare tillate oss å peke på det urimelige i å angripe fascismen for Hitlers ord og eventuelle gjerninger. For Musse og hans fascister tok da visst ikke livet av en eneste jøde — ikke engang i legendenes verden.

ANNELISE PAROW TANNINNSETNING

Trondheim

Forbundets kontor

holdes stengt mandage og lørdage. Ekspedisjonstid tirsdag — onsdag — torsdag og fredag fra kl. 10 til 15

Sekretæren kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale. Telefon: 377696. Postadresse: Postboks 3214 - Postgiro 150 28. Postadresse: Postboks 3214 - Sagene 4 — Postgiro 150 28

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4

Telefon 37 76 96

Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 36,— pr. år, kr. 18,— pr. halvår i Skandinavia. Ut-20,— pr. halvår. — I nøytralt omslag innenlands:

Kr. 46,— pr. år, kr. 23,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,00.

Bruk postgironr. 16 450.

Utgiver A/L Folk og Land